VIII. *De Variis Animalibus* Philippenſibus, *ex MSS. R. P.* Geo. Joſ. Camelli. *Communicavit* D. Jac. Petiver, *S. R. S.*

SECT. I.

De Ranis, Bufonibus, Lacertis, Teſtudinibus, *&c.*

Ranæ.

1. CAbacab.
2. Palaca.
3. Timbabalac.

Bufones.

4. Carao.
5. Cocac.
6. Colabocab.
7. Palacan languit.

Lacerti.

8. Bangcalang. Vid. No. 26.
9. Bayavac. No. 25.
10. Butiqui. No. 30.
11. Cagaſagan. Vid. No. 24. & GAZOPH. NAT. Tab. 40. Fig. 9.
12. Chamæleon. No. 33.
13. Crocodili ſeu Caymanes.
14. Dracunculus volans. No. 35. 6.
15. Halo. N. 37.
16. Halobiran. No. 29.
17. Ibir. No. 28.
18. Labi labi. No. 32.
19. Lacerti Parana.
20. Mabitan. No. 27.

21. Tagoto. No. 31.

21. Timbabalac. No. 47.

23. Toco. No. 45.

24. Yguana *Luzon.* edulis, capite cæruleſcente GAZOPHYL. NAT. Tab. 40. fig. 9. *Gagaſagan*, No. XI. vel *Layagan*, ſpecies eſt *Yguanæ*, ſeu *Lacertus Scincoides* bicubitalis, qui *Caput* habet Pavoninè cæruleſcens, *roſtrum* obtuſum, *linguam* ſimplicem; ex fronte per nares protenſam rubram & carneam excreſcentiam, qualis eſt *Gallo-Pavonis Indici*, aliam verò huic ſimilem à vertice ad dorſum declinantem; *Corpus* fuſcum, parvis ſquamis ut *Scincus* defenſum; per *dorſum* excurrentem ſerratam & magis proſtantem pinnam; *pedes* anteriores ſeſquipalmares, poſteriores ſpithamâ longiores, pentadactylos; longitudo *Ventris* ſpithamea, prouti & *caudæ*, quæ ſpithamâ longiori, & palmam latâ, pinnâ ſuperne criſtata eſt. *Carne* veſcuntur *Indi.*

25. Bayava *Luzonis*, & *Iguana* Mexicenſium.

26. Bancalang. *Lacertus* magnus. Species *Iguanæ.*

27. *Mabitan.* Species *Iguanæ*, magnæ, nigræ, infeſtæ.

28. *Ibir* vel *Ibid*, *Layagan* ſeu *Lalayan.* Species eſt *Iguanæ*, minor *Halone*, coloris ſubfuſci, carens ſquamis.

29. Halobiran. *Lacertus* magnus, magnitudinis *Europæi*, coloris *Ibir.*

30. Butiqui *vel* Tabili. *Salamandra* albicans, cantans, caudâ latâ.

31. Tagoto *vel* Pinit. *Salamandra* cantans altera, argenteo & fuſco varia.

32. Labi labi. *Hiſpan.* Eſcuerzo. *Species* eſt *Stellionis*, vel potius *Bufo caudatus.* *Vide* Nic. Monardum de *Herba Scorzonera.* Gaudet paluſtribus: *Corpus* toroſum, non prolongatum ut *Lacerti*, ſed breve ut *Bufonis.*

33. *Chamæleontes* alit *Luzon:* miſſi fuere cavea inclusi D. Gubernatori ex Provincia

34. Lagarto ſin cola.

35. Dracunculus volans *Looganus*, ex ſicco deſumptus, GAZOPH. NAT. Tab. 39. fig. 2. Gin-

Ginyayangao *vel* Manyayangao *Tagal.* Taborlan, Tambabuca, Bucabuca, Amumuga *Bys.* Tamomocao *Boholanis.* Galagag *Pampangis.* Sierpe volante & Saetia *Hiſp.* Lacerta eſt volans, minor *Chacone*, figuræ *Iguanæ*, cantans ut *Tagato*, No. 31, volans explicatis Membranis, quas contrahit cum quieſcit, ſub *cauda* neſcio quid tintinnabuli gerens quò ſtrepitum excitat, morſu veneno ſiſſima & mortalis. *Alzinæ* veneno carens, coloris ex flavo virentis (ſed plures affirmant colorem referre rei cui inhæſerit, ut *Chamæleonem*) alis membranaceis nigro & rubro variegatis ab anterioribus uſque ad poſteriores pedes protenſis, volans ad 50 paſſus uno volatu: *Capite* gratioſo, erecto, *Equo* ſimili. *An* duplex, Venenata, & Veneno carens, coloris conſtantis, & mutabilis?

36. Dracunculus volans *Malagondanus* ex ſicco delineatus. Spithameus ferè erat, ſed admodum gracilis; coloris fuſci, ad *dorſum* cœruleſcens; dentatus ſerræ modo; digiti quini in quolibet pede gracillimi; membranæ alarum vices præbentes ſubrotundæ, at anterioribus ad pedes poſteriores protenſæ, quinis coſtulis fulcitæ: *Cauda* tenuis, reliquo corpore duplo longior, ſquamata.

37. Halo. *Lacerti* eſt *Species*, ſeu *Iguanæ*, quam in *Luzone* Layagan & Ibir *vocant.* Major eſt, *maculis* rubris, flavis, & nigris varius; amphibium animal, nec nocivum, ſquamoſum, veſcum ut *Iguana.* Cum progreditur linguam exporrectam gerit. *Veſcitur* fructibus & gallinis. Lapidem aſſervo ex *Halone* aterrimum, duriſſimum, ut *Pyrites* ad ignem excitandum aptum, globoſo-ſubplanum, ſcabrum, ſubluſtrem ut *Pix*, variis atterebratum orbicularibus foraminibus, pendentem drachmas decem. Ad quid deſerviat ignoro.

38. Buaya. *Crocodilus* major. Vulgò *Cayman.*

39. Barangitao. *Crocodilus* minor, amans fluvios.

40. Bayo. *Crocodilus* aterrimus.

41. Bacarium. *Crocodilus* flavens, à ſimilitudine Corticis

ticis *Bexuci* Cariun. *Dentes* invicem arcte & pectinatim inſeruntur, ſuperiores inferioribus & viciſſim: *Ova* magnitudinis ovorum *Struthionis*, mollia ut *Teſtudinis*, quibus non incubat, ſed arenâ ſepulta ad fluviorum margines inveniuntur. *Cauda* pinnata eſt. Inter ſenos parvos, quos diſſecui, maſculum non reperi. Fugit fructûs *Hohom* nucem.

42. *Crocodilus* terreſtris vulgo *Draco*, qui in Patria mea *Bruno-Moravia*, in Civitatis Domo Senatoria ſuſpenſus viſitur, eſt magnitudinis majoris *Crocodili Indici*, ſed cauda pinnis caret. Interemptus fuit vitulo exenterato, calce vivo impleto.

43. Lacerti Torrentis *Parana* in *Peruvio*, orgyiâ longiores, binos occultos gerunt *teſticulos* magnitudinis ovi *Columbini*, tantæ fragantiæ ut *Ambari*, *Moſchi*, & *Zibethi* ſuaveolentiam ſuperent. *Ani. Calantha* in ſua *Hiſt.*

44. *Buaya Bayo. Batangan. Binatang. Birangitao. Bacariun.* Nomina ſunt *Crocodilorum*. Viſi ſunt longitudinis orgyiarum octo, in quorum faucibus apertis homo majoris ſtaturæ ſtare poteſt. Inſidiantur *Bobus*, *Equis*, *Buffalis*, *Hominibus*, præterea *Æthiopibus*, & *Canibus*. Oculos habent binos; unde hallucinantur, qui duos illos hiatus ad mandibulam inferiorem inſpirationi deſervientes, pro oculis habuere. Carent lingua diſcreta & ſanguine; vias verò communes, quibus corpus exonerent, habent. *Ova* 80 & 100 unicus ponit; filios mater hiante ore excipit & devorat. *Pinguedo* laudatur ad vulnera & nervorum contractionem. Cinerem pellis *Crocodili* ferunt tollere & abolere ſenſum, cum membrum aliquod amputandum eſt, aceto ſubactum & Cataplaſmatis forma impoſitum. Pro Ventriculi affectu pulverem verò, cum Vino calido potum, urinam efficaciter pellere.

45. Stellionem *Luzonis* ſive *Lacertam* cantorem majorem ſeu *Nirembergij*, Hiſpan. *Chacon*, Indi B. *Ticqui*, vel *Tac. Toco* vel *Tucqu* T. Mexicani *Teque* vocant. Longa eſt ſeſquiſpithamam; *Caput* biunciam, amplum; *dentes* acuti; lingua majuſcula; *oris* rictus magnus, prouti &

Oculi

& Aurium ſinus, cauda ejuſdem cum corpore longitudinis, pedes pentadactili, corpus totum & luculentioribus ſquamulis, & 12 altius prominentium papularum in caudam uſque excurrentium ordinibus aſperum, & lentiginoſum, maculiſve rubeo-ferrugineis, cæruleis, glauciſve variegatum. Senectam ſeu exuvialem liberidem deponit Serpentum more, ad Epilepſiam commendat *Jonſt.* Veſcitur *Inſectis*, *Muſcis* præſertim, & *Proſcarabeis Cucarrachis*, quorum partes indigeſtibiles inconfectas primum, dein excrementum egerit albiſſimum, quod in decoratione & abſtergendis lichenibus deſervit. Verrucas delet *Jonſt.*

46. Scinci Ex. Antiepilepticum *Serapioni.* Oculorum maculas extergens *Plinio.*

47. Timbabalac. *Lacertus* eſt magnus innocuus, coloris *Cinamomei*, nitidus, ſquamoſus; degit locis herboſis, & gaudet æſtuariis Chamæpalma *Nipa* conſitis.

48. Magdaraog *vel* Daranavan. *Teſtudo* marina conchifera, non veſca, tantæ quandoque magnitudinis, ut in ejus ſcuto tres homines ſimul ac ſemel tanquam in monoxylo aut cymba fluvios tranare poſſint. Hæc aliquando totaliter candida capta fuit. Annulum ex *cauda* paratum aeris contagio reſiſtere ferunt.

49. Punos. *Teſtudo* marina, ædulis; cortex ſcuti inutilis eſt ob teneritudinem.

50. Pagong T. *Teſtudo* eſt terreſtris, *Hiſpanis* Galapago. *Sinæ* ex ea Febrifugum parant modo ſequenti: ℞ Teſtudinem montanam minorem, cui per medium dorſi clavum majorem ferreum adige, quo extracto, foramini Arſenici albi ʒj. immittito, & Teſtudinem adhuc ſpirantem, probe oblutatam, in cinerem reducito. Cinerem dein a luto diligenter ſeparatum mucilagine Orizæ ſubige, & pilulas forma Piſi magnitudinis, quarum unica ante paroxiſmum febrilem exhibita febrim fugat. N. B. *Fel* calculum diſſolvere tradunt.

51. Pampangi *Pau.* Byſaiani *Pahas* vocant.

52. Pauycan. *Teſtudo* marina magna.

53. Labilabi. *Teſtudo* marina *Malindigenſis.*

De *Teſtudinibus marinis* communicavit *Franciſcus Antonius* de la *Zarza* ſequentia.

54. *Teſtudo marina* genericè *Pauican.*

55. Pauican Specificè Teſtudo eſt magna, veſca, teſta tenui, inutili, circa littora degens.

56. Magdarahic *Fœmina.* Daranauan *Mas.* Species eſt *Pauican* ſed major, pariter veſca, & teſta tenui, non niſi in alto Mari obvia.

57. *Catoan* Fœmina. *Aſog* Mas *Boholanis.* Olaniban *Leytenſibus.* Teſtudo eſt magna, non veſca; teſta craſſa, ſubfuſca, & vix picta.

58. Capala Boholan. Ilag Leytens. Teſtudo eſt marina, non veſca; concha, ſeu teſta, craſſa, & alba.

59. Teſtudo Marina 5. Concha eſt tenui, roſtro ſimili Pſittaco; inteſtinum habet unicum, & hoc breve. *Caro* venenum eſt mortiferum.

SECT. II.

De Inſectis *Reptilibus:* Formicis, Lumbricibus, Teredine, Scorpione, Oniſcis, *&c.*

60. Bondo. *Formica* eſt *nigra* maxima. *Nidus* ex limo cum variis fornicibus & concamerationibus, ubi ſeperatim aſſervant alimentum ex granis, ex insectis mortuis, & excrementa: in medio nidi Rex rubeus, aut albicans, corporis magnitudine quandoque digiti Indicis. An Nirembergij Formica ſex digitos longa? *Sulum.*

61. *Hantic. Formica* nigra, magnitudinis *Veſpæ*, Byſaianis *Amimitas.* Nidum componit in arborum ramis ex convolutis foliis & telis, telis aranearum ſimilibus. Ex morſu dolor vehemens, ut Bondoc. Harum No. 4. vel 6. exhibent veterinarij cum Oriza caballis, quibus devoratis Vermes, in cavernoſis Ulceribus ſcatentes, expelluntur & excidunt.

62. *Amtig.* Formica *nigra*, minor præcedente, ex morſu intollerabilis pruritus & inflammatio. 63. Acot.

63. Acot. *Formica* nigra, parva, innocua, ſimilis *Europææ.*

64. Langam. *Formica* rufa, fatua, longipes, communis.

65. *Guyam.* Minor præcedente.

66. Hantic. Formica eſt altera, rufa, capite magno, mordens, & nocifera. *Vulgò* Holandeſa.

67. Cuyitib. Formica parvo pediculo ſuppar, albicans, morſu moleſta; hæ notabilem & moleſtum edunt ſtridorem in culcitris & cervicalibus, ubi nidulari aſſuevere, ut incredulus expertus ſum.

68. Culitap. Formica albicans, longipes, innocua, major priore.

69. Dalodalo. Formica eſt alata.

70. *Lac-ha* Indorum. *Formica* eſt ſubrufa, Europæâ triplo major, in arbore *Narræ*, ſeu Ligno Nephritico degens, & ibidem ex materia fuſca, reſinoſo-gummoſa, Indis *Buſqu* & *Baroque*, nidos conſtruens, ad favi apicularum ſimilitudinem efformatos.

71. Lac-ha *major.* Ad maris littoralia, æſtuaria, & paludoſa loca, in acervis ex ramuſculis, aliiſque quiſquiliis congeſtis nidulatur. *Buſqu* & *Baroque*, ſeu *Laccam* congerens, ut prior. Hæc *Lacca*, ſeu Reſinoſa materia *Indis* deſervit in ſuffumigio pro puerperis ad facilitandum partum, ſecundinas ciendas, alioſque uterinos affectus; pro *Cera* item *ſigillatoria* conficienda: Sinenſibus verò Infectoribus non ad coloris florem, ſed colorem conſtantem reddendum.

73. Lac-ha. Item neſcio quale præterea inſectum vocant ſimile *Formicæ*, cujus ovis Indi antiquitùs dentes rubro inficere ſolebant. An Cochinilla arb. Anſuhang?

73. *Anay.* Species eſt majoris *Formicæ*, candicans, capite rubro, vetula nigricat, brevipes. Inſectum damnoſiſſimum, *Blattis*, *Tineis*, & *Teredine* pejus; lignis, veſtibus, & Libris unica nocte plus damni inferens, quàm *Blattæ*, *Tineæ*, aut *Teredo* per plures Menſes: hinc alij *Heluones Librorum* vocavere. Progrediens ſemper ſub fornicata prorepens ſemita, ſive arbores ſive Parietes ſubeat.

Ubi

Ubi nidulatur, attollit limoſæ materiæ acervos magnos, internè favi Apum ritu elaboratos, variiſque ſemitis pulchro ordine pervios. Limoſa *Nidi* materia in ſuffumigio ulcera deſiccat manantia.

74. Coſſus, *Indis* Aramay.

75. Sorot *Indorum* eſt *Teredo*. Hiſpan. *Carcoma*. Parva, cum forcipulâ nigrâ.

76. Tambiloc *Indorum*. Species eſt *Teredinis* maxima, veſca. *Vermis* eſt pinguiculus, albicans, digitum auricularem craſſus, aliquando etiam ſeſquicubitum, ut ferunt, longus: innaſcitur lignis in littoribus computreſcentibus, unde extrahunt, & in hodiernum iis veſcuntur *Indi Luzoniæ* & adjacentium Inſularum.

77. Lumbricus *terreſtris* ordinarius. *Indis* Bulati.

78. Lumbricus *terreſtris* major. *Tiva*.

79. *Lumbricus* Humanus. *Olay*. Anno 1681. In Inſula *Catanduan* affectus Endemius plurimos ſuſtulit: conquærebantur ægri de tuſſi ſicca & roſionis ſenſu in ventriculo. Aperto tandem defunctorum uno, invenit *Lucas Cadabdab* Medicaſter Indus in ventriculo extraneæ figuræ vermem, qui in præſentia *D. Franciſci de Quiros*, nec ſuperafuſo aceto, nec ſucco *Limoniorum*, nec ſpiritu *Orizæ*, ſed ſucco *Piñæ*, ſeu fructûs *Ananas* tandem interiit: quo viſo, dein plures centum eodem affectu laborantes, aſſumpto in aurora fructu *Ananas*, liberati fuere.

80. *Lumbricus* Caninus. Oliyabir.

81. *Tinea* pilorum radices exedens, *Hiſpan.* Zarzuela.

82. *Oniſci* vel *Aſelli* ordinar. *Indis* Bavibavian & Babuybabuyan.

83. Species *altera* ad pontes degens major eſt, caudâ biſurcatâ.

84. Albulus. *Vermis* eſt *Oniſco* gracilior, hexapus, antennis & caudâ trifurcatâ donatus, argenteâ quaſi farinâ illitus, *Libros* deſtruens & arrodens.

85. *Antonius Kirshaumer* retulit ſe ſæpius cum Sociis obſervaſſe *Ingolſtadij*, ſub *Pyro* quieſcens, delapſos ramunculos rudes & nativos in *Vermes* converſos, mox in veſte obrepiſſe.

86. *Scorpio*. Indis *Alangatang* & *Urangurang*. Exuviam deponit, vix nocuus, ictus dolorificus. Huic medetur *Allium* & *Lapis Colubrinus* vulgaris.

LONDON, Printed for *H. Clements*, at the *Half-Moon* in St. *Paul's* Church-yard, MDCCIX.